

9. b: REŠITVE – FRANCE BEVK: KAPLAN MARTIN ČEDERMAC

Preglej svoj učni list ali odgovore iz berila, dopiši, kar ti manjka, obvezno dodaj vse nove izraze (ali izraze, ki jih moraš ponoviti), na katere te opozarja modra barva. Kar je zapisano z modro barvo, si zapiši v zvezek.

Preveri svoje odgovore po učnem listu:

1. Delo Kaplan Martin Čedermac je

a) črtica b) novela c) ep **č) roman (v berilu je le odlomek iz romana).**
Ponovi značilnosti ROMANA (priročnik *Dober dan, književnost*, str. 23–24). Roman smo obravnavali že v 8. razredu (Ivan Tavčar: *Visoška kronika*). V priročnik na str. 24 dopiši, kateri roman smo brali (F. Bevk: Kaplan Martin Čedermac).

2. Delo je napisal Pavle Sedmak (psevdonim), to je:

a) Ciril Kosmač **b) France Bevk** c) Prežihov Voranc č) Miško Kranjec

3. Vsi zgoraj navedeni avtorji sodijo v isto literarno obdobje. Katero?

V obdobje socialnega/družbenega realizma (obdobje med obema vojnama).

4. Glavna tematika v odlomku je:

a) domovinska (saj govori o rabi slovenskega jezika v Beneški Sloveniji)
b) socialna c) kmečka č) verska

5. Pisatelj v odlomku ni zapisal celotne pridige. Zakaj?

a) Celotna pridiga bi zavzela preveč prostora.
b) Vsi deli pridige niso enako dobri.
c) Na ta način želi pisati moderno.
č) Poudariti želi svoje občutke in odziv poslušalcev na pridigo.

6. Kaplan se v pridigi osredotoča na:

a) razlago krščanskega nauka. b) karanje vernikov zaradi njihovih grehov.
c) problem slovenskega jezika v cerkvi. č) svoje zdravje.

7. Označi odziv faranov na pridigo:

a) Farani so bili prestrašeni. b) Kaplana so slabo poslušali.
c) Pridigi niso verjeli. **č) Besede so jim segale do srca.**

8. Poved *Ali bi molče sklonili glave in z malho in palico kot berači odšli po svetu?* je primer za:

a) onomatopoijo b) vzklik **c) govorniško vprašanje** č) ponavljanje

9. V povedi *Misel je ostala, snovala v podzavesti, rasla, se širila, zdaj je kot drevo z mnogimi vejami stala pred njim*. poišči primer za:

- primer: **misel je kot drevo z mnogimi vejami stala pred njim (misel primerja z drevesom; skupna lastnost/podobnost je razvejanost)**
- posebitev: **misel je ostala, snovala, rasla, se širila, je stala**

10. Zakaj je besedilo odlomek iz pripovednega dela?

- a) V odlomku ni dialoga.
- b) **Odlomek pripoveduje o dogajanju.**
- c) V odlomku nastopa več oseb.
- č) Odlomek ni čustveno obarvan.

11. Iz besedila izpiši prispevko/metaforo, ki najbolj jasno izraža avtorjev ugovor zoper zahteve oblasti, da naj bi Čedermac v cerkvi Slovencem govoril italijansko:

»Še vsaka ptica je dobila svoj glas in nikomur ne pride na misel, da bi zahteval od slavca, naj žvižga po kosje.«

Dodatno (zapis v zvezek):

V berilu si preberi, kaj piše o Francetu Bevku, njegovem življenju, delu ... Avtorja je potrebno pregledno poznati, zato si o njem preberi še v priročniku, podčrtaj bistvo in avtorja odključaj, kot to naredimo običajno. V priročniku si na str. 117 preberi še miselni vzorec o obdobju socialnega/družbenega realizma, v katerega spada. Bolj podrobno bomo obdobje obravnavali še skupaj.

Kaplan Martin Čedermac je roman z domovinsko/domoljubno tematiko. Zgodovinske okoliščine: čas med obema vojnama (fašizem), italijanske oblasti so pritiskale na Slovence (nasilno so prepovedovale rabo slovenščine). Roman se dogaja v Beneški Sloveniji (spada pod Italijo, a tam živi slovenska narodna manjšina).

Preveri svoje odgovore iz berila:

1. Kaplan Martin Čedermac: **uporniški (ni se uklonil italijanskim oblastem), pogumen/neustrašen, domoljuben (spoštuje materinščino) ...**

Njegov odnos do vernikov in vernikov do njega: **nanje želi vplivati in jim povedati, naj ne opustijo slovenščine, saj je s tem povezana njihova usoda; ganjen je bil ob njihovi reakciji. Verniki so ga podpirali, njegove besede so jih ganile/so se jih dotaknile ...**

2. Glavna misel kaplanove pridige/sporočilo: **Ohranite slovenščino, ne pustite si je vzeti, oklepajte se je z ljubeznijo, saj je to vaša dediščina/usoda – z jezikom je povezana usoda naroda.**

3. **Po smislu.**

4. Kaplanov pogled na jezik/odnos do jezika: **spoštoval je slovenščino, ljubezen do materinščine je želel prenesti tudi na druge, rekel jim je, da je z jezikom povezana naša usoda ...**